

ISTRSKI TEDNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE KOPRSKEGA OKRAJA

LETI I. - Štev. 30

KOPER, 23. septembra 1950

Cena 3 din

Od gospodarske razstave nas loči, se teden dni

Pohitimo s pripravami!

Kaj bo pokazala razstava o našem poljedelstvu in kaj o naši industriji?

Od gospodarske razstave nas loči še samo teden dni. Za vsakega našega kmetovalca, obrtnika in za vsako naše podjetje mora biti dragocena vraka ura. Da bo naša gospodarska razstava čim popolnejša, moramo pohititi s pripravami! Letošnja gospodarska razstava bo posvetila našemu poljedelstvu še večjo pažnjo, kakor lanskó leto, katti v našem okrožju se večina prebivalstva bavi z obdelovanjem zemlje. Prav zaradi tega se naša ljudska oblast trudi, da zaščiti ter povzdigne naše poljedelstvo! V okviru oddelka za poljedelstvo bodo razstavili tudi tisti naši zadružniki, ki so se odločili, da bodo kolektivno proizvajali ter ustvarjali temelje socializmu v podeželju! Ta del razstave bo pokazal pot, ki so jo napravile naše obdelovalne zadruge v obdobju med letosnjim in lanskim gospodarsko razstavo.

Oddelek, ki bo prikazoval naše poljedelstvo, se bo delil na 6 paviljonov. Prvi paviljon bo prikazal naše vinogradništvo. Ni slučaj, da najdemo ta paviljon v našem poljedelstvu na prvem mestu. Vino je naš najvažnejši poljedelski proizvod in je na prvem mestu v našem izvozu. Paviljon o našem vinogradništvu bo prikazal uspehe in pomankljivosti na področju živinoreje. Odbor za Gospodarsko razstavo polaga veliko pažnjo na prasiščerejo, ki ima v našem okrožju prav posebno ugodne pogoje za svoj razvoj.

Drugi oddelki bodo prikazovali naše industrijo, obrt ter dejavnost na področju trgovine. Poseben oddelek je dočlen za naše ribiče. Na razstavi nam bodo naši ribiči prikazali 6 načinov ribolova. V tem oddelku bodo sodelovale vse ribiške zadruge v našem okrožju.

V oddelku naše industrije bosta zavzemala prav posebno mesto Arrigoni ter Ampelea. Ta srednja bo prikazala ves proces proizvodnje do končnega proizvoda. Tovarna Arrigoni nam bo pokazala, kako se

odgovarja našim agro-klimatičnim razmeram ter obenem, katera vrsta se lahko z uporabo uveljavlja na zunanjih tržiščih.

Tretji paviljon bo prikazal uspehe in namene ljudske oblasti na področju namakanja in bombe proti suši. Letošnja suša nam je pokazala, da je treba posvečati vprašanju namakanja vedno več pažnje. V okrožju imamo precej obširna agrarna področja, kjer lahko povečamo pridelek z dobro namerno organizacijo.

V šestem paviljonu bomo videli naše uspehe in naše pomankljivosti na področju živinoreje. Odbor za Gospodarsko razstavo polaga veliko pažnjo na prasiščerejo, ki ima v našem okrožju prav posebno ugodne pogoje za svoj razvoj.

Drugi oddelki bodo prikazovali naše industrijo, obrt ter dejavnost na področju trgovine. Poseben oddelek je dočlen za naše ribiče. Na razstavi nam bodo naši ribiči prikazali 6 načinov ribolova. V tem oddelku bodo sodelovale vse ribiške zadruge v našem okrožju.

V oddelku naše industrije bosta zavzemala prav posebno mesto Arrigoni ter Ampelea. Ta srednja bo prikazala ves proces proizvodnje do končnega proizvoda. Tovarna Arrigoni nam bo pokazala, kako se

dejavci borijo za izboljšanje živiljske ravni, kako si ustvarjajo svoje kulturno življenje ter dopričajo k skupnosti. Razstavlja bo do tudi vse manjše tvornice.

To razstave je le še malo dni, zato pohitimo! Gospodarska razstava bo dala našemu gospodarskemu in kulturnemu življenju novega velikega poleta!

Mladinci brigade A. Bonifaccio na delu

DELOVNA BRIGADA „A. BONIFACCIO“

že tretjič proglašena za udarno v Novem Boogradu

12. septembra je bila v prisotnosti vseh delovnih brigad, ki delajo na gradbišču »Jože Vlahovič« v Novem Beogradu, delovna brigada Italijanov našega okrožja že tretjič proglašena za udarno.

Veliko navdušenje, ki je vključilo med našimi brigadniki, je dokaz njih predanosti Partiji; z vzklikom Titu in Babiju pa se je razvila velika manifestacija bratstva

in enotnosti. Ob tej priliki je komandant delovnih brigad na tem gradbišču predal našim brigadnicim prehodno zastavico. To je bila tretjič, ko so naši fantje in dekleta za svoje junačko delo dobili priznanje z dodelitvijo prehodne zastavice.

Med tem pa so naši brigadniki skenili, da ne pustijo več zastavice iz rok in da jo bodo prinesli s seboj v naše okrožje. In tako so napovedali tamkajšnjim brigadam tekmcavanje.

Ob zaključku slovesnosti je štab delovnih brigad priredil slavnosten večer, na katerega so bile povabljene delegacije vseh delovnih brigad, med temi delegacije mladih Italijanov, Spancev, Makedoncev, Srbov in Hrvatov.

S tem so naši mladinci ponovno potrdili zavest, vero in voljo za pogobitev bratstva in enotnosti ter bodo takoj podvojili svoje napore za zmagoščljivo izvršitev obljube, ki so jo dali pred odhodom iz Kopra.

Britanski mladinci o Jugoslaviji

»Slovesno objubljujamo, da bomo britanski mladini povedali resnico o Jugoslaviji in dečali tudi v prihodnje za to, da bodo britanske mladinske delovne brigade odhajale v Jugoslavijo,« so izjavili člani Društva britansko-jugoslovanskega prijateljstva v resoluciji, ki je bila soglasno sprejeta na sestanku, na katerem so brigadniki, ki se delajo pri graditvi študentskega naselja v Zagrebu, poročali o svojem delu. Britanski mladinci izražajo hvaljenost Ljudski mladini Jugoslavije, ki jim je cenočula, da so obiskali Jugoslavijo in na ta način spoznali resnico o njej.

Cani britanske mladinske delovne brigade so na sestanku soglasno poudarili, da so bili v Jugoslaviji prijateljsko sprejeti, da so si lahko ogledali vse, kar so želeli in svobodno govorili z vsemi, s katerimi so hoteli. Prav tako glasno so obtožili kominformske obtožbe proti Jugoslaviji.

PIRANSKI GASILCI bodo svečano slavili

60. LETNICO SVOJEGA OBSTOJA

Letos, 11. decembra, bo preteklo 60 let, odkar so v Piranu ustanovili prvo stolno gasilsko društvo. Morata bo prav, da ob tej priliki povemo nekaj misli o gasilstvu.

Etična stran slovenega in jugoslovanskega gasilstva temelji na prostovoljni podlagi. Ker je bilo naše ozemlje povsem tesno povezano z začetjem, so se tudi pri nas uveljavili razni običaji, med temi tudi gasilstvo, ki je do razpada Avstrije temeljilo prav tako na prostovoljni podlagi. To pa ni čudno, saj smo na tem ozemlju po večini Slovenci. Zakaj potem takem ne bi uporabljali navad in objavev naših bratov in sester?

V gasilstvu je bila vedno organizirana prava armada ljudi — zlasti delavcev in kmetov — ki so svojo organizacijo v materialnem pogledu mnogo koristili vsemu ljudstvu. Saj so rešili marskatero hišo, gospodarsko poslopje in cele vasi, živino, hišni in gospodarski inventar, pa mnogokrat tudi ljudi. Njihova pomoč je bila vselej neobičena in hitra.

Ko je v našem kraju prodrla fašistična Italija je docela uničila gasilsko organizacijo. Načelo »prostovoljnostenje« je v gasilstvu odpadlo in s tem so bila uničena tudi gasilska društva. Tedaj ni smel biti vsek v tej organizaciji, temveč samo tisti, ki je bil po poklicu gasilec. Iz raznih razlogov pa so se poklicne gasilce imela je mesta, ker važi izdatkov za uvedbo plačilnih (Nadaljevanje na 2. strani)

Nekateri člani KP Indije

proti revolucionistični politiki Informbiroja

Tudi nekateri indijski Komunisti so se začeli zavedati, da se politika Kominformistične partije ne skladata z interesu osvobodilnega gibanja azijskih narodov, katerim po stopu

Gasilska četa iz Pira na v paradi uniformi

Iz okrajne konference enotnih sindikatov

Ne smemo se zadovoljiti z doseženimi uspehi, ampak moramo nadaljevati, da bomo pravočasno ispolnili enoletni plan

Pretekli petek je bila v Izoli Okrajna konferenca Enotnih sindikatov. Ob tej priliki so delegati pregledali uspehe in nedostatke svojega dosedanjega dela.

V politično-organizacijskem poročilu je predsednik Okrajnega odbora Enotnih sindikatov podčrtal med drugim uspeh sindikalnih organizacij in pomen vključitve sindikalne organizacije v vsejudske Fronte SIAU. »Z vključitvijo ES v enotno organizacijo SIAU,« je dejal tov. predsednik v svojem govoru, »bodo člani sindikatov s svojimi naporji dosegli še večje in vedno nove uspehe pri izpolnjevanju planskih nalog.« Pri tem je naglasil, da bodo ES glečno z ostalimi organizacijami v sestavi SIAU: ohranili bodo svojo organizacijsko samostojnost, le da bodo to pot delali v okviru programa SIAU, s čemer bo mogoča pospešitev vsestranskega razvoja našega gospodarstva.

Po predsednikovem poročilu je govoril tov. Joško Tence o upravljanju podjetij in tovarn s strani dečavev. Pri tem je dejal, da bodo moralni delavci natančno poznati vse naloge, ki jih bo od njih zahteval.

valo upravljanje. Zanimati se bodo moralni tako za proizvodnjo kakor tudi za vse vprašanja v podjetju.

V dokaj živahni diskusiji so nekateri delegati marsikaj zanimali povečali. Tako se je oglasil tovarniški delegat iz delovnega kolektiva opekarne »NARDONE« ki je dejal, da so delavci klijub večnem odstotnosti ravnatelja izboljšali izdelke. To dokazuje, da se zmedo delavci tudi sami upravljati.

Po zaključku poročil in diskusije so delegati soglasno odobrili sklep o vključitvi ES v organizacijo SIAU, nakar o izglasovali resolucijo, v kateri je med drugim rečeno, da se delavstvo naših tovarn obvezuje, da bo pred rokom izpolnilo letni plan, da bodo v ta namen povsod ustanovili brigade ter tekmovači za večjo storilnost, boljšo kačevost izdelkov in tudi za boljšo disciplino na delu. Poleg tega se v resoluciji zavezujejo, da bodo po vseh delovnih kolektivih ustanovili krožke, čitačnice in rdeče kotičke, da bi tako dvignili izobrazbo našega delovnega človeka. Tudi vajencem bodo posvetili veliko pozornost za njim strokovno in splošno vzgojo.

Istrem zatiranju je svoboda in neodvisnost nad vse draga. Ne bi bili marksisti, če ne bi poznali dejstva, da se kolonialni narodi, ki ne štejejo število v neizprosnih borbi proti krvavemu imperializmu, borijo pred vsem za svobodo, za neodvisnost in enakopravnost. Kot najnajposlediča zgrešene politične linije partij Informbiroja se je pojavitela te dni v vrstah KP Indije politična grupacija, na čelu katere so nekateri najvidnejši funkcionarji, ki so se uprijeli revolucionistični politiki Informbiroja, kateri spoznali so, da lahko še samo svetli Marksistični cilji povedejo najširše množice zatiranih kolonialnih narodov v osvobodilni boji.

Seveda je Informbiro to nepokorščino obsojal, ja progasil za nacionalistično in izključil iz KP Indije kakih 123 članov. Toda s tem ne bodo mogli odvrniti Indijskega naroda od svoje stoletne težnje po svobodi in neodvisnosti od kakršnega koli imperializma.

S FRONTOVCI NA RIŽANI

Odpravljajmo napake v korist SOCIALISTIČNE IZGRADNJE

Pričenjo soboto je Okrajni odbor SIAU organiziral na cesti Rižana masovno prostovoljno delo. Kljub slabemu vremenu, ki je oviralo delo skoraj celo predpoldne, in raznim organizacijskim pomanjkljivostim, se je te akcije udeležilo kar 120 prostovoljev frontovcev tudi iz oddaljenih krajev. Predvsem številne so bile skupine iz Sv. Lucije (28), in Babičev (30), medtem ko tudi iz Sv. Petra, Dekanov in Bertokov niso bile med zadnjimi. Pri vsem tem pa lahko upravičeno rečemo, da so razne pomanjkljivosti nekomplikiranih dela med upravo gradilišča in organizatorji delovne akcije zelo negativno vplivale na celoten uspeh akcije. Ker to niso prve organizacijske pomanjkljivosti, ampak je bilo na več takšnih akcijah ugotovljeno, da so ravno te pomanjkljivosti kot ovira za doseganje boljših uspehov, je potreben, da za to odgovorni odpravijo te napake ter se za take akcije temeljite na pripravijo.

V TRETJI FRONTNI BRIGADI

Poleg delancev in vojakov dela stalno na Rižani ena frontna brigada. Do sedaj sta bili tu že dve brigadi in to je tretja, ki zaradi nujnih dej na polih in v vinogradih (tingatev) ni številna, ker sta bili prejšnji dve, vendar štele 50 članov. Brigada je razdeljena na dve četi, ki med seboj funkcionira.

V tekmovalju se je izkazala bojna prva četa, katere komandir je Lunjan Gantie. Ta četa povprečno presegajo normo za 65%, a tudi druga četa ne zaostaja mnogo. Na bojni tovarši, ki so se pri delu izkazali so: Lunjan Anton in njegov brat Gentile ter Corazzo Guido, ki presegajo normo tudi za 300%. Njih sredijo: Kazlovič Emil, Savron Anton, Pečar Giorgio, ki presegajo normo za 200%.

Brigada kot celota je v zadnji delki izkopača in prevozila na 40 metrov daljave 380 kub. m materiala III. kategorije, 209 kub. m materiala IV. kategorije, razbila in

prevozila 32 kub. m zida, stakova a 280 kv. m ceste, razstrelila po cesti 226 kub. m gramoza, načila in razložila s kamionom 30 kub. m gramoza in 4 tone cementa ter splaničila 259 kvad. m terena na brežini in cesti. Pri tem je brigada dosegla normo za 145%.

Brigadierji "U" frontne brigade se poleg dela bavijo tudi s športom, kulturno prosvetnim delom itd.

Pokrili so vinsko klet v Škocijanu

Ob priliku pokritja vinske kleti v Škocijanu so v soboto, dne 16. septembra delavci tega gradilišča proučavili veliko delovno znamo. Ob prizoriščnosti predstavnikov Vojne uprave, JA, KP, ES in ljudske oblasti je uprava gradbenega podjetja »EDILIT« pohvalila najboljše brigade, ki so v raznih tekmovalnih presegu normo tudi za 170%. Tako sta se izkazali kot najboljši brigadi te arjev in gradbenikov. Iz vseh brigad pa bili najboljši delavci proglašeni za udarnike. Tako so dobili naziv udarnika sledenje arjev: Bumbac Ivan, Kleva Franc, Parma Libero, Krevatič Ivan, Glavina Pavel, Bimbaj Josip, Sirotič Bruno, Sirotič Jordan, Razzitti Renato, Vascotto Anton, Dalak Mario, Giraldi Giuliano, Kuner Vicencio, Cuznan Bruno, Venturini Natale, Fonda Bruno iz Izoie (kot načinjšči delavec tega koektiva). Skoča Ivan, Bonifacio Antonio, Kunemil, Šinkovec Ivan, Sinčevič Jordan, Muzetič Pavle, Umer Milan in Valentič Ivan.

Slava padlemu borcu tov. Bertoku Rafaelu

NEKATERI STARŠI SLOVENSKE NARODNOSTI vpisujejo svoje otroke v Italijanske šole

Ob otvoritvi novega šolskega leta ljudke šole in otroškega vrtača je bil v Strunjanu zelo živo. V otroškem vrtaču se je zbralo 20 mater, ki so bile zelo iznenadene, ko so videli, kaj vse je učitevica Velikonja pripravila za strunjanske malčke. Materje in otroci so imeli skupen zajtrk. Malčki so bili vsi iz sebe, ko jih je učiteljica predala najrazličnejše igrače. V strunjanskem otroškem vrtaču bodo malčki imeli tudi postelice, tako da bodo v otroškem vrtaču po kosi lahko tudi spali. Največja zasluga so dosegene uspehe gre tovaršici Knez Viktoriji, ki je vložila mnogo truda, da bi bil otroški vrtec simbol preskrbljen z vsem potrebnim. Prisluhkovali otroški vrtači pokazuje veliko vztrajnost in pozitivnost tudi pričlubljena učitevica Velikonja in ravno tako učiteljica iz ljudske šole, tov. Stok Anica, ki uživa med Strunjanci velik ugled.

Kraicer Anton

Ob vkrcavanju dijakov PT

Do preteklega leta je bilo šolanje na naši šoli urejeno tako da so dijaki obiskovali štiri leta Pomorski tehnikum. Toda s pričetkom šolskega leta 1949/50 se je način šolanja spremenil. Iz-ene šole sta nastala dve: Pomorska šola in Pomorski tehnikum. Prva traja eno leto, nakar odidejo dijaki na enoletno praksso na ladje, nato pa stopijo v Pomorski tehnikum, ki traja tri leta.

Letos je torej izšla prva generacija Pomorske šole in s pričetkom septembra se je pričelo njihovo vkrcavanje.

Mnogi so se nekako tesnobno pripravljali na to vkrcanje, saj bodo prvič v življenju zapluli kot mornarji na morje. Vsipas se veselijo tega, saj bodo videj marsikater kraj, ki jih do sedaj še niso obiskali. Toda tudi trda šola bo to zanje. Mladi in neizkušeni se bodo začeli spoznavati z vsemi neprijetnostmi morja, z vsemi težkimi deli na ladji, kjer bo potrebna močna volja, ki jih bo privedla do njihovega cilja. Seveda pa ne bo prikrajšana marsikatera lepa urica, katere je lahko doželeno samo mornar in katere jim bodo ostale v lesu spomin vse življenje.

Trdo življenje in vzgoja na morju pa se jim bo ta poznala pri nadaljnjem študiju, kjer bodo veliko laže razumevali teoretični pouk, saj bodo z dejstvi že poznani.

Upamo, da se bodo kaj oglašili in nam pisali o svojih dogodivščinah na morju, o njih deu in veselju, da bodo tudi drugi vedeli, da se naši mladi pomorščaki — slovenski pomorščaki — tudi borijo za bolje življenje jugoslovenskih narodov, da se tudi Slovenci uveljavljajo na morju, ki so nam ga toliko časa ugrabili naši sovražniki, in do katerega smo končno le prisli.

FR-EN

Zakaj ne napreduje gradnja zadružnega doma v Bertokih

O uspehih pri gradnji zadružnih domov smo že mnogo govorili, zato bomo v naslednjem pogledu tudi na nekaj pomanjkljivosti.

Ze v začetku leta 1949 so v Bertokih začeli s pripravljalnimi deli za gradnjo zadružnega doma. Delavci, kmetje in vse prebivalstvo tega sektorja je z navdušenjem vsestransko sodelovalo tako pri kopanju temeljev kakor tudi pozneje pri gradnji zidov tega gospodarsko važnega poslopja. Tako so Bertokani prostovoljno delovno silo mnogo doprinisli, da so se zidovi zadružnega doma že dokaj dvignili. Vendar moramo pri tem reči, da bi kljub temu lahko še več storili, če bi se vodstvo očrnih frontnih organizacij na področju tega sektorja Bertoki že v začetku krepkejše pripravilo dela in preseglo gradnjo v svoje roke. To je načrtovanje pomanjkljivost, ki jo je gradnja zadružnega doma v Bertokih treba in zaradi katere so frontovci zadnje čase popustili ter neaktivni. Pri tem se je pokazalo, da je Fronta v Bertokih prenašla skrbela za mobilizacijo pro tovorne delovne silje za nabiranje na akcije materialnih sredstev v korist zadružnega doma. Fogavitno je tudi, da je iničiativni odbor za gradnjo zadružnega doma izdelal svoj plan delovne sils, ki pa ta se ga držala in dela a v okviru njega je frontna organizacija v Strunjanu in zadnje čase tudi pri Sv. Tomaju.

Vse ostale organizacije na tem sektorju so celo za daljšo dobo opušteli nedeljno množično prostovoljno delo z izgovorom, češ da ljudje notejo sčedeči. Toda to je napačen izgovor. Dejstvo je, da so ljudje pripravljeni ves čas delovati, ker vedo, da je to v njih dobrobit, je vedo, da niso imeli, ki bi jih vzbudili. V Bertokih so s pravilno mobilizacijo večkrat medtem ko jima ta razloga, da je nemogoče zgraditi socializem brez težav in ovir in z rokami navzkriž

Kakor dolča p'an, mora biti zadružni dom v Bertokih do konca tega leta dovršen. Zato je potrebno, da se Fronta na področju tega sektorja zbrudi in začne z novim delovnim početom. Tu se postavlja v ospredje vprašanje strokovne delovne sile, zidarjev in tesarjev, ki jih Fronta lahko dobli iz svoje rezerve med načim kmeti, ki niso stalno zaposleni pri poljskih delih in ki se obenem razumejo na zidarska dela in podobno. Do sedaj se je dogajalo, da so zidari moralni skrbeti tudi za material in vse ostalo, namesto da bi delali svoje delo. Primer je pokazal zidar Ante Kocijančič, za kar mu gre vsa pohvala, ker je poleg svojega dela skrbel tudi za material in ostale potrebsčine. Toda sam ni mogel biti vsemu kos. Zato je nujno potrebno, da mu prisloči Fronta na ponoči z prostovoljno delovno silo, z denarnimi in materialnimi sredstvi in s čimer koli, samo da deča ne začeta. In tu bodo uspehi kmalu tudi vidni.

To naj ne velja samo za Bertoke, ampak naj bo opomin vsem vasem, kjer gradijo zadružne domove, ker bomo z odpravljanjem napak uspešne delali in tako izpolnili p'anske naloge.

IZ BUJŠCINE

Frontna brigada „Ruggero Paladini“ v dolini Mirne

Te dni bo končala z delom v dolini reke Mirne frontna brigada „Ruggero Paladini“. Brigada dela na gradnji podzemnega kana in »sifona« skupno z drugimi specjaliziranimi delavci. Poleg tega dela nekaj brigadnikov tudi na drugih delih, ki jih bodo te dni končali. S požrtvovanjem delom brigadnikov presegla brigada že dneva v dan delovne norme. Najbolj so se pri delu izkazali: Benčič Ivan, Černac Bruno, Pačič Fedele, ki presegajo normo tudi za 110%.

Komandant brigade, tov. Garošu, očetu padle partizanke, sledijo brigadniki z delovnim početom, medtem ko jima ta razloga, da je nemogoče zgraditi socializem brez težav in ovir in z rokami navzkriž

čakata Redčo armado, kakor to delajo številni komuni v Italiji in drugod. »Borbā za osvoboditev je bila pri nas trda in ravno. Zaradi tega nam je približno ljudsko oblast. Toda danes moramo to borbo nadaljevati v vrstah izgradnje socijalizma. To so besede tovarša Garoša in prav gotovo izražajo mnenje vsega našega delovnega ljudstva.

V Umagu bodo gradili veliko avtogaražo

V Umagu bodo čez nekaj dni zgrajeni veliki avtogaraže. Priprave zaračeteke gradnje so v počasnem teku, tako so že izkopa in temelje. Gradbeni material pravkar je pripravljen. Poleg tega bodo zgradili tudi mestno tickarno, ki je za brijek okraj neobhodno potrebna, kajti sedaj morajo vse stvari tiskati v Kopru.

Iz zasedanja zveze Italijanov v Umagu

Pred dnevi je bilo v Umagu zasedanje Zveze Italijanov iz Umaga in okolice, na katerem so prisotni obravnavali važnost Zveze Italijanov s sedežanjem v SIAU v borbě za dvig ideološke in kulturne plati Italijanov našega okrožja. Prav tako so obravnavali razna vprašanja o nadaljnjem deju Italijanov pri graditvi lepšega in sečnješega življenja.

Ob zaključku zasedanja so se prisotni obvezali, da bodo do tedna italijanske kulture končali z delom za zgraditev njih sedeža v Umagu in da ga bodo tedaj tudi odprli. Poleg tega pa bodo v tem tednu priredili več kulturnih prireditv in razstav slike umetnika slikarja Ivana Giralda.

PRAVNI PREDPISI IZVRŠILNEGA ODBORA IOLO ODREDBA o medsebojnem plačevanju v GOSPODARSTVU

Nadajnejši važni ukrep je izvršilni odbor Istrskega okrožnega ljudskega odbora podvzel na polju gospodarstva.

Vsaka država stremi za tem, da v njej denar in blago naglo krožita, saj prav to je izraz cvečetega gospodarstva. Blago mora prijeti od prodajalca s posredovanjem trgovske mreže čimprej v roke konzumenta, denar pa mora iti čim hitreje v obratni smeri. Čim hitreje kroži denar, tem manj ga je treba v državi izdati. Tudi blago se ne producira zato, da bi mrtvo ležalo v skladišču, njegov namen je, da pride čimprej v roke potrošnika. Zaradi tega oblast z primernimi ukrepi skrbi, da se to kroženje blaga in denarja čim bolj pospeši.

Iz teh razlogov je izvršilni odbor Istrskega okrožnega ljudskega odbora izdal odredbo o medsebojnem plačevanju v gospodarstvu. Ta odredba velja z vso podjetja, ustanove in urade ljudskih odborov, za zadruge in tudi za zasebnike. Predvsem dolga, da je kreditiranje med navedenimi uradi, podjetji in ustanovami prepovedano. Kreditiranje in dajanje avancev, to je predvsem, je izjemoma dovoljeno samo pri investicijah, nadalje pri dejih, ki jih gradbena podjetja oddajo obrnikom in zadrugam ter v drugih podobnih primerih.

Da bi blago moglo čim hitreje priti od prodajalca do potrošnika, mora kupec, ki blago naprej prodaja, čimprej sprejeti tudi fakturo za to blago, da bo lahko skalkuliraj ceno, po kateri bo blago prodaja naprej. Odredba predpisuje, da mora prodajalec najkasneje v treh delovnih dneh po tem, ko pošle blago, izdati in dostaviti kupcu tudi fakturo. Kupec pa mora prejeti fakturi znesek v 8 dneh po prejemu plačati prodajalcu. To se bo seveda izvršilo v primerih, kjer ne bo sporov. Če pa nastopijo med njimi spori, odloči o stvari pristojno sodišče oziroma javna arbitraža.

Omenjeni predpis pa seveda ne bi dosegel povsem začenega cilja, če ne bi v odredbi bile predvidene tudi sankcije za tiste, ki se teh rokov ne bi držali. Sankcije pa so zelo stroge. Prodajalec, ki ne pošteje kupcu fakture v treh dneh, bo moral plačati kupcu penale v višini enega promila na dan, to je za vsakih 1000 dinarjev 1 dinar.

V Vanganelu gradijo šolo

V našem listu smo že pisali o gradnji nove šole Vanganelu. Ni dolgo, kar so položili prvi temeljni kamen. Začeli so prav z majhnim številom delavcev. Najtežji problem je bil, kako dobiti delavce. A kmanu nato se je pričivalo več fantov iz okoliških vasi. Sedaj dela pri tej gradnji 14 težakov in 8 zidarjev. Organiziramo imajo tudi kuhičko, v kateri dobivajo vsi delavci vsak dan dobro kosilo. Zamislio je, da delajo pri gradnji te šole po večini mladi fanti.

Med omimi osmimi zidarji, ki smo jih omenili, je 6 zidarjev vajencev, ki so začeli uporabljati kladiivo še pred enim letom. Lani v avgustu so bili na 4-mesečnem zidarskem tečaju v Semedeli in sedaj delajo pod nadzorstvom skoraj sami novo šolo v Vanganelu. Zejo dobro in maličivo delata brata Fikon Marca in Edvarda, medtem ko se Pobega Danilo, ki je vajened iste dobe, vedno iznika delu in postopa po opornih odrih.

Na gradbišču poteka delo v zelo živahnem tonu. Fantje si kratejo čas s petjem in žvižganjem. To je bilo lepo od njih, da so živahni pri delu. Le včasih preveč pozabijo na delo, kar je nepravilno.

Fri takih mladih fantov bi bilo zelo dobro, da bi si postavili svoj STEN-CAS, kamor bi pisali o vsakodnevni delu in z grafikom prikazali, kako pri delu napredujejo.

Ce bi se na primer faktura g. asila na 10.000 dinarjev in bi jo prodajalec poslal kupcu tri dni prepozno, mu bo moral plačati penale v znesku 30 dinarjev. Kupcu ne bo treba tega zneska penala porobe terjati od prodajalca, temveč ga bo enostavno odbiti od fakture pri plačilu.

Obračno pa bo kupec, ki ne bo pravočasno, to je v osmih dneh po prejemu fakture, plačal fakturnega zneska, moral plačati prodajalcu penale v višini dveh promilov za vsak dan zamude. Na primer od zneska 1.000.000 dinarjev, ki ga bo kupec plačal za zamudo pet dni, bo moral plačati še penale 10.000 dinarjev. Pri večjih zamudah bodo ti penali še višji, kar si lahko sami izračunamo.

Samo v primeru, da bi bili prej omenjeni roki prekoračeni iz objektivnih, utemeljenih razlogov, se bo pričelo penala lahko znižalo ali tudi povsem ostopilo. To bo na podlagi potrebnih ugotovitev izklojeno sodišče ali pa javna arbitraža.

Tako to ta odredba nedvomno dosegla uvodoma navedeni cilj in bo seveda potrebno njeni točno izvajanje. Poudariti je še treba, da tisti, ki bo moral plačati pena e,

tega ne bo morel upoštevati pri dočkanju cene blagu. Penale bo treba plačati pač v breme dobička, ki ga podjetje doseže.

Nadalje ta odredba predpisuje tudi roke, v katerih je treba urediti vse stare obveznosti, to je tiste, ki so na ta e pred uveljavljanjem te odredbe. Rok za plačilo že zapadnih faktur je največ 30 dni od dneva, ko bo ta odredba stopila v veljavo.

Tisti, ki predpisov te odredbe ne bodo upoštevali in so po njih ravni, škodujejo našemu gospodarstvu. Zaradi tega jih bo sudišče oziroma javna arbitraža lahko kaznovana z denarno kaznijo do višine neplačanega fakturnega zneska.

Predpis te odredbe seveda ne velja samo za prodajalce in kupce blaga, temveč tudi za naročnike in izvrševalce storitev, to je zlasti za obrtnike in druga uslužnostna podjetja.

Iz navedenega sledi, da je odredba za gospodarstvo Istrskega okrožja ze o važna in potrebna, zato je važno, da se z njo seznanijo vsi prizadeti, da jih bodo dobro poznali, ko bo stopila v veljavo. To pa bo 30 dni potem, ko bo objavljena v Uradnem listu.

S temovanjem so naši zidarji dosegli najvišjo storilnost dela

Ljudska inšpekcijska - nadzorstveni organ širokih delovnih množic

Ljudska inšpekcijska je nadzorstveni organ širokih delovnih množic, po katerih imajo v i delovni judje možnost in pravico sodelovati pri delu organov državne uprave, ustanov in podjetij in ga nadzorovati.

V skupinah ljudske inšpekcijske imajo delovne množice možnost in tudi dolžnost, boriti se za takojšnjo odpravo ugotovljenih nepravilnosti pri delu državnega in zadružnega aparata, in sicer brez nepotrebnega birokratskega zavlečevanja, na katerega danes še zmerom načetno pri odpravljanju različnih nepravilnosti, zlorab, razispavanju, škodljivega in sovražnega odnosa do ljudskega premoženja.

Ravnino tako je počakala veliko zamikanja grupe ljudske inšpekcijske, ki se je zanimala v prvih vrsti za pravilno razdeljevanje živilskih kaznajnic.

Vemo, da tudi druge grupe ljudske inšpekcijske ne bodo zaostale in bodo po nemenu grupe iz Korte in Loparja.

K. M.

Program dneva gasilcev

SOBOTA 23. septembra:

ob 19 ur: Baklada

ob 20 ur: Koncert godbe ljudske

milice iz Ljubljane in pevske

točke

NEDELJA 24. septembra:

ob 6 ur: Budnjica

ob 9 ur: Parad gasilcev

ob 9.30 ur: Slavnostni in po-

zdravni govor

ob 11 ur: Vaja 14 prostovoljnih

gasilskih čet iz LRS

Popoldne LJUDSKA RAJANJE v

kopalšču Sv. Nikoleta.

Ustanovljena Strelska zveza Istrskega okrožja

Strelstvo je postalno pri nas najbolj priljubljen vaški šport. Skoraj v vsaki vasi so se združili starci in mladi, predvsem borce iz NOB in ustanovili strelska društva. Ob vaških igrah se zbore starci in mlado na kakšnem travniku, da strelijo, da se izkažejo najboljši. Smrčani so se doslej najbolj odlikovali. V buškem okraju pa Umagčini. Tudi že ne imajo svoje strelske ekipe. Naši streliči so na ustanovnem zboru soglasno izvolili za predsednika tov. Bertanca Julija, ki je streličem dejal, da bo moč s streličevim, ki bo last vseh množic, na posameznih ljudi, dobili mlade strelske kadre, ki se bodo lahko povzpeli na ugledno državno ali celo mednarodno višino strelskega športa. Ob koncu se streliči poslali pozdravno resolucijo strelske zveze Slovenije in se ji zahvalili, ker so ravno z njeno pomočjo lahko ponesli strelske šport med množicami.

Iz Bertokov

Predenje nedeljo so se vrstile vojte naših žena v Bertokih. Udeležba je bila približno 92 odstotna. Po končanih volitvah so novo izvoljene žene obljubile, da bodo vse storile v prid ljudstvu in nadaljevale pot, katero so jo začeli naši padli sinovi in to je pot v socializem. Končno pravijo, da tisti malci odstotek odstotnih žen ne bo prav nič oviral našega naravnosti, da s takimi postopki ne bodo niti drugega napravile, kakor sebi škodovale.

Novel Jože

Ošpice - otrokom nevarnabolezen

Povzročitelj ošpice je virus. Bolezen se pojavlja največkrat epidemično in sicer v začetku pomlad in jo preboli skoraj vsak otrok. Pred petim mesecem starosti je zelo redka. Ošpice zapuščajo imuniteto.

Kako se razvija bolezen? Najprej dobi otrok vročino, ki traja 4 dni; v tem času se pojavi vnetje očesne sluznice, nahod, hripenost in včasih celo znak vnetje šepiča. Do tu opisani znaki niso karakteristični za ošpice. Ko pa nastopijo Kopikove pege, to so za lečo velike bele peke na rdečih pegah, na sluznici v ustih (navadno po 20 na vratki strani), vemo, da gre za ošpice. Eden ali dva dni po tem pa izbruhne izpuščaj ob ponovnem dvigu temperature. Izpuščaj se pojavi najprej za uše in obliko mačestnih rdečih peg, ki se potem širijo po vsem obrazu (tudi čez usta — za razliko od škratine) in se počasi razširjajo po vsem telesu. Od vseh vrst izpuščajev je izpuščaj pri ošpicah najbolj viden. Ko se pojavi po trupu in okončinah, zache na obrazu že bledeti in po petih dneh običajno izgine in vročina pada. V času izpuščaja se bolnik zelo slabovo počuti, posebno počutno. Bezgovske so nekaj kotonete. Včasih postane izpuščaj krvavski, kar pa nima nobenih posledic, razen da označa potem po koži dača in temelje pege. Nato se začne koža luščiti, in sicer mekino, kar traja približno 1 teden.

Izpuščaj je pri ošpicah navadno karakterističen, vendar pa včasih lahko nastopi v večjih, včasih v malih pogah; podoben je lahko škratinski, rdečki in koprivki.

Kompikacije pri ošpicah so lahko na jedne: hud nahod, vnetje srednjega ušesa, laryngitis (ki je včasih podoben kot pri davici), rjučica, motnje v čreviju in včasih vnetje možgan.

Ce nastopajo ošpice obenem z drugimi nalezljivimi boleznjimi, je bolnikovo stanje vedno zelo resno. Posebno tuberkulozo se rada pojavi po ošpicah; na to bomo mislili, če ostane otrok po preboleli ošpici.

Ce poteka bolezen brez komplikacij, je prognoza dobra. Čim najlepši je otrok, tem težje je obolenje. Umriljivost je bila še nedavno okoli 5 odstotkov, kar je na vsak način zelo velika številka, če pomislimo,

V šolo ne smemo pustiti otroka 3–4 tedne, kar velja tudi za največje bratce in sestrice, če niso že preboleli ošpic.

Dr. Hladnik Pač

OBVESTILO kmetovalcem

Obveščamo vse kmetovalce, da bosta mlina v Kopru in Rijanzi med 25. do 30. septembra 1950 in Izoli od 1. oktobra do 5. oktobra izključno za privatna gospodobdelovalne zadruge. Te se

Ti mlini ne bodo mleli za kmetijsko obdelovalne zadruge, ki se bodo morale posluževati in na Ščjole-Krog.

IZ SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE

ZAGREBŠKI VELESEJEM

**boljetos pokazal nove sadove velike bitke jugoslovenskih narodov
za gospodarsko osamosvojitev in izgradnjo socializma**

Prejšnja leta je Jugoslavija na zagrebškem velesejemu pokazala ne le veliko gospodarsko znogljivost, temveč tudi neprimerno nagnel gospodarski razvoj, ki ga doživlja od enega leta do drugega država, ki se je osvobodil vseh okrov in gradi socializem. Na letošnjem velesejem pa bodo delovni ljudje Jugoslavije z novimi sadovi velike bitke za jugoslovensko osamosvojitev in zgraditev težke industrije, še bolj potrdili, da se znakovito bližajo izpolnitvi petletke. Pokazali bodo tudi, da se Jugoslavija uvriša med države, ki izvažajo svoje industrijske izdelke. Namen jugoslovenske industrije sicer ni, da bi se usmerila na proizvodnjo izdelkov za izvoz, temveč da daje blago za domače potrebe.

Hkrati bo letošnja razstava pokazala, da Jugoslavija ni področje, kamor razvite industrijske države izvažajo pretežke tistih proizvodov, ki so namenjeni predvsem začetnikom in polkolonialnim državam.

Ce hočemo bolje razumeti pomen letošnjega zagrebškega velesejma, je prav, da se spomnimo nekaterih podatkov o velesejnih prireditvah prejšnjih let. Leta 1947. je bilo 731 domačih in 46 tujih razstavljalcev. Razstavnih predmetov je bilo samo 819. Veselejem je obiskalo 258.000 ljudi. Leta 1948. je razstavljal 927 domačih in 221 tujih razstavljalcev, okrog 200 vrst predmetov. Lani je sodelovalo že

13 tujih držav. Domačih razstavljalcev je bilo 1226, tujih pa 234. Velesjem si je ogledalo 575.053 obiskovalcev. Mednarodne velesejemske prireditve v drugih državah navadno nimajo nad pol milijona obiskovalcev. Ze to dokazuje, da je lanski velesejem dosegel višino mednarodnih velesejemov.

Na splošno po obsegu letošnjem velesejem ni večji od lanskega. Vsebinsko pa je nedovimno še bo-

gejši. To velja za domači, kakor za mednarodni dej razstave. Zastopanih je 15 tujih držav: Amerika, Avstrija, Belgija, Danska, Egipt, Anglija, Francija, Grčija, Nizozemska, Italija, Zah. Nemčija, Svedska, Svica, Svobodno tržaško ozemlje in Mehika. Nekatere države bodo zastopane kolektivno in nekatere njenih podjetja posamezno, nekaj držav pa bodo zastopale le posamezne tvrdke.

Tudi delovni kolektiv „Iskra“

je postal lastnik svoje tovarne

Kdo ne ve za »Iskro«, tovarno preciznih strojev v Kranju. Po vsej državi in tudi izven nje občudujejo njene izdelke fine mehanike. Lepi beli, moderni kinoprojektorji so raznesli s avto »Iskre«. A v »Iskri« ne izdelujejo samo kinoprojektorjev, temveč najazlicnejše zvočne naprave, ki so del aparatur za optično in tonsko reprodukcijo v kinematografiji. Poleg tega pa številne precizne izdelke za električne vratilne stroje za industrijo in obrt, razne transformatorje in številne druge specialne izdelke.

Fred kratkim pa je delovni kolektiv »Iskra« na savnosten način prevzel tovarno v svoje roke. V novem sindikalnem domu se je zvezcer zbral ves delovni kolektiv, prišel je tudi ministr za strojogradnje Stane Biziak, zastopniki glavnega odbora Zveze sindikatov, mestnega komiteja, Jugoslovenske armade in drugih kranjskih tovarn. Večjiko slavnost je začel predsednik delavskoga sveta Ivan Bečon, ki je objubil v imenu delavskoga sveta, da bo ta pomagaj vedno in povsod tako, da bo upravni odbor lahko dobro opravljal svoje delo. Direktor »Iskri« Marinčič pa je podal kratek zgodovinski pregled »Iskre«. V letu 1945 so v »Iskri« začeli z delom, toda to in naslednje leto so samo študirali precizne naprave in konstruirali ter se pripravljali na proizvodnjo številnih novih preciznih izdelkov. Leta 1947 je »Iskra« že začela proizvajati. Do danes so skonstruirali že 418 najazlicnejših naprav. Od tega so jih samo v »Iskri« izdelali že 118, ostale pa so dalji v izdelavo drugim tovarnam.

Delovni kolektiv »Iskri« je začel svojo zmagoslavno pot. V letu 1947. so izpolnili samo 47 odstotkov svojega plana, naslednje leto že 92 odstotkov, lani pa so plan celo presegli, letos pa so svoj polletni plan dosegli s 121,2 odstotka in si zasluženo priborili prehodno zastavo Zvezne vlade ter lepo denarno nagrado. V montažnem oddelku pravijo, da bodo letošnji plan izpolnili že v novembру.

Zaporedje pa imajo v »Iskri« še velike načrte. Za vsako delo morajo imeti tehnične norme. Doslej imajo v tovarni že 95 odstotkov vsega dela normiranega. Novi delavski svet se bo boril tudi za znižanje polne lastne cene, za vzgajanje novih kadrov — mladih strokovnjakov, za zboljšanje organizacije dela in delovne discipline ter za boljšo pleskbo delavcev. Tudi infajdina »Iskri« je objubila na svečanosti delavskemu svetu, da lahko vedno računa na njo. Povsod pa pomaga.

Nad vse svečan pa je bil trenutek, ko je ministr izročil simbolični teljev predsedniku upravnega odbora Jankotu Lampiču. Dolgo časa se ni poleglo navdušenje med delavci, saj so vendar postali lastniki svoje tovarne.

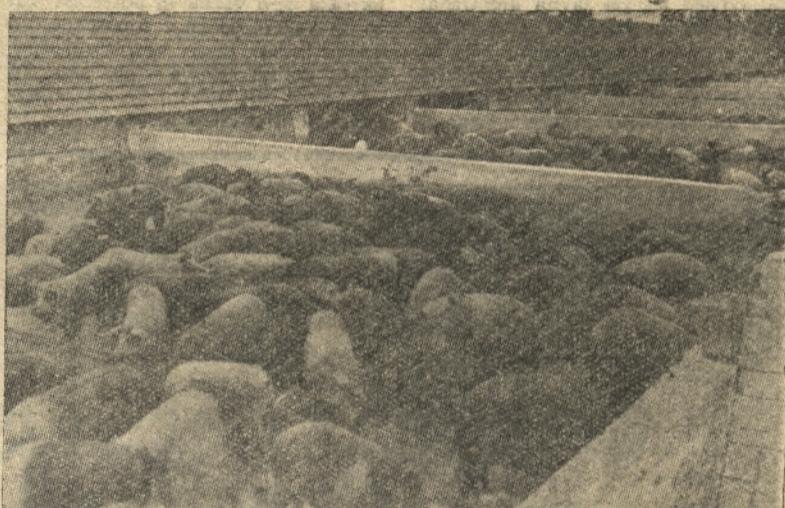
V Makedonji se širi gibanje za odpravo feredže in zare

Agitacija za odpravo mošnje feredže in zara je pri bosenskih in hercegovskih muslimanah dobro upeja. Sedaj so se tem priključili še Turki in Siptarji v Makedoniji. Ze takoj v začetku te agitacije je 590 Siptarjev in Turkov, ki so se vrnili iz raznih tečajev v Skopiju, zahtevalo, da se izda zakon, da žene ne nosijo več feredže. Na teh konferencah so govorili Esref Dokko, Mahomed Alikarga, Isa Halit in drugi. Vsi so poudarjali, da je žena muslimanka to ovira za njihov razvoj in pravilno vzgojo njihovih otrok.

Zakon o prepovedi nošnje feredže zahteva tudi muslimani Struge in celega okraja in pripadniki turške manjšine v Prilepu.

Kmečko delovna zadruga »Njegoš«

V vasi Lovčenac, Vojvodina eden najmočnejših stebrov socialističnega sektorja v kmetijstvu FLRJ

Prašičjereja spada med najmočnejše panece gospodarstva zadruge in se je tekom štirih let njenega razvoja zelo naglo razvijela. Ob svojem nastanku leta 1946 zadruga sploh ni imela prašičev, leta 1947 je imela 120 prašičev, leta 1948 je imela 950 prašičev, leta 1949 je imela 2.500 prašičev, a danes goji ta zadruga nad 4.000 prašičev, od katerih jih bo tisoč proda državi.

Zadruga je kar se tiče popravila strojev in drugega crotja popa noma samostojna. V njenih mizarških, k ovaških, mehaničnih delavnicih se opravljajo tudi in ajvečji popravila.

Poleg raznih lepo opremljenih delavnic so si zadrugari zgradili celo svojo opekarino, ki zaposluje 30 delavcev in izdelava 800 opeke dnevno.

2000 novih stanovanj v Zagrebu

Poleg lepo urejena in opremljenega je mehaničarska delavnica, katera razpolaga z najmodernejšimi železostružnicami in celo s topilnico, s pomočjo katerih se izdelujejo tudi novi deli raznih zadržnih strojev

V zadrugo je danes vključenih 1025 posestev s 5000 člani in 10.067 delavci zemlje.

Ti pridni poljedelci, ki so se sele pred petimi leti presejli iz pasivnih krajov hribovite Crne gore, so si pred vodljivim zemljem zelo hitro podredili. Danes gojijo zadržniki v Lovčencu nad 52 vrst najrazličnejših prehranbenih in industrijskih kultur. V teku leta 1949 je zadruga »Njegoš« prodala državi:

56 vagonov pšenice, 181 vagonov koruze, 35 vagonov krmepirja, 261 vagonov industrijskih bilik (tobaka, s adkorne pese itd.), 18 vagonov ječmena, 50.000 litrov mleka in mnogo drugih pridekov.

Leta 1946 zadruga ni imela niti enega traktorja in drugih strojev, a danes ima: 24 traktorjev, 36 slamo-reznic, 10 mlatilnic, 4 kamijone in številne druge stroje ter ostalo poljedelsko in drugo orodje.

Zadruga »Njegoš« je popolnoma samostojna tudi glede zdravstvenega vprašanja in vprašanja vzgoje otrok. Poskrbeli so si in sami vzdržujejo vse potrebne zdravstvene in prosvetne ustanove: porodnišnico, jasli, otroški vrtec, osnovno šolo in nižjo gimnazijo. Tudi bolnišnico imajo svojo.

Nov način pridobivanja minij je nujno potrebne zaščitne prevleke za žezlo. Znanstveni institut LR Srbije z ovajanjem raznih procesov proizvodne zmanjšujejo število uvoznih predmetov ter na ta način omogočajo izdelovanje novih izdelkov, ki jih je mora Jugoslavija do sedaj draga plačevati v inozemstvu. Te dni so znanstveni delavci instituta dobili minij, dragocen izvozni artikel. Minij je nujno potrebna zaščitna prevleka za žezlo. Samo v Jugoslaviji porabilo letno okrog 400 ton minij, prav tako je pa tudi na svetovnem tržišču po njem veliko povprečevanje.

S tem, da jugoslovanski znanstveni delavci pridobivajo minij neposredno iz rude ceruzit, mnogo prihranijo. Njihova zaščita je, da bo Jugoslavija izdelovala minij tudi za izvoz.

Dosej so pridobivali minij iz svinca, nekaj malega pa tudi iz svinčevega belja. Minij, ki so ga dobili neposredno iz rude ceruzit, zelo dobro knjite in se za razliko od minija, pridobljenega iz svinca, zelo hitro suši.

Pridobivanje minija iz ceruzite je za Jugoslavijo toliko večjega pomena, ker je jugoslovanska ruda ceruzit zelo čista ter lahko iz nje dobivajo barvo, ki ima nad 70 % čistega minija. Ruda iz Tisovika ima večji odstotek svinčenega arsenata in ne bodo proizvajali minij za pleskanje ladij, vlačilcev in drugih objektov.

Ta način pridobivanja minija bo dal jugoslovanskemu gospodarstvu velike koristi. Z njim bodo krili domače potrebe, velike količine minija pa bodo tudi izvajali.

SEDEM DNI PO SVETU

Preganjanje komunistov v Zahodno-evropskih državah

Angleški vladni krogi iščejo pretvzo za akcijo proti naprednim elementom

Britanski minister za delo Isaacs je v Spodnjem domu izjavil, da se pripravlja organizirana komunistična zarota, ki bočno povzročiti motnje v britanski industriji. Obtožljiv je komunistične agitatorje, da podpihujeta delavce proti volji njihovega sindikalnega vodstva k stavkam, da bi zaustavili industrijsko protnetih delavcev, kjer stavka nad 16.000 ljudi in zaradi česar je ostalo izven prometa polovico londonskih avtobusov.

Vodja konzervativcev je, govoreč v imenu opozicije, izjavil, da spada Isaacsova izjava med naresnejše izjave, ki so bile podane v par armenju po vojni. Zahteval je od pred-

Čistka naprednih elementov iz državnega aparata Zahodne Nemčije

Vlada Zahodne Nemčije je odredila odustitev vseh zveznih uradnikov, ki pripadajo komunistični stranki ali kaki drugi organizaciji komunistične fronte.

Ta drakonski sklep nemške vlade dolgača tudi, naj se odustijte vsi člani dveh organizacij »radikalne desnice«, to je novonacistične.

Ta ukaz je bil javljen 11 vladam Zahodne Nemčije in priporoča, naj tudi one enako ravnajo s svojimi uradniki. Zveznih uradnikov je 700 tisoč uradnikov, drugih v ad pa en milijon.

Na tiskovni konferenci je Adenauer dejal, da je bil ta ukrep potreben, ker sta vrla sovjetske coče in Komunistična partija te coče na svojem kongresu v Savinjih besedah govorili o revoluciji v Za-

Jugoslavija na mednarodnem sejmu v Bariju

O mednarodnem sejmu, ki je bil prejšnji teden odprt v Bariju, so italijanski tisk, zlasti pa strokovni in gospodarji, ki jisti ocenili jugoslovanski paviljon kot najboljši in najpotembnejši v prikazovanju gospodarstva države. V jugoslovenskem paviljonu so med drugim razstavljeni stroji, izdelani v tovarnah »Ivo Lola Ribar«, »Rade Končar«, »Iskra«, Izdelki jugoslovanske kovinske in elektrindustrie, instalaterski prizor itd. Precejšen del paviljona zavzemajo izdelki gozdne in lesne industrije s številnimi kvalitetnimi proizvodji. Jugoslovanski paviljon v Bariju so uredili za ta sejem študentje beograjske umetniške akademije.

Od potdanskih dogovorov, pri katerih so velesile določile ameriške, ki naj bi urejevale bodoče življenje Nemčije, je poteklo že precej časa in v marsčem so predpisani teh dogovorov ostali le na papirju. To velja pred vsem za demontažo nemške industrije, ki so jo na posameznih področjih demontirali le v delu, kolikor je konvenitalo pozamejnim vešilam.

Po letalskem razdeljanju Nemčije v zadnji vojni in po raznih demontažah je bila nemška železarstva, metalurška in kemična ter ladjevalniška industrija popolnoma na tleh. Vključno temu pa je danes ta industrija za okrog 35 % v svoji zmogljivosti močnejša, kar je bila tukaj pred drugo vojno.

Ceprav so nemško industrijo krogličnih ležajev, da navedeno en primer, demontira in in stroje razdelili med velesile zmagovalke, pa so se že dve leti pozneje pojavili na trgu novi kroglični ležaji, ki so nosili znanko »Made in Germany«. Frejdelj se je končal prvi polčas v korist Dobernove tovarniške naprave za izdelavo krogličnih ležajev, ki so nastale potem, ko so demontirali tovrstno tvornico

sednika Spodnjega doma Morrisona, da poškrbi v primeru potrebe za sprejetje posebnega zakona, ki bo pomogel odvmiti nevarnosti pred komunistično zaroto. Morrisson je odgovoril, da to verjetno ne bo potrebno in dejal, da si britanska vrla pridružuje pravico do posebnih ukrepov, če bodo razmere to zahtevale.

Agencija France Press pa poroča, da je tudi generalni sekretar sindikata britanskih protnetih in spoščnih delavcev Arthur Deakin zahteval od britanske vlade, naj prepove delovanje Komunistične partije Velike Britanije in jo postavi izven zakona.

Po raznih mestih v Ameriki so zadnje čase predvajali vrsto jugoslovanskih filmov. Med njimi so »SLAVICA«, »NA SVOJI ZEMLJIC IN »TA NAROD BA ŽIVEL«. Poleg teh celovečernih filmov so predvajali tudi nekaj dokumentarnih obzornikov. Jugoslovanski izseljenici v Severni Ameriki so povod sprejeji jugoslovanske filme z velikim navdušenjem.

Organizacija pomožne obrambe v De Gasperjevi Italiji

Demokrščanska druština v Italiji ustanavlja v svetu okrepitve političkega aparata takojimenovano organizacijo pomožne obrambe. Po uradnih vesteh gre delansko za povečanje političke sile še za novih 40 tisoč mož. Tako, da bi se sedanjih 150 tisoč mož (80 tisoč agentov javne varnosti in 70 tisoč orožnikov) povečal na 190 tisoč mož. V zadnji tisk skrbno zatrjuje, da bo nova milica nekakšen pomožni politički zbor, ki bo imel dolocene maloge v primeru potrebe, in sicer nadzorstvo obale, če je potreben pred sovražnimi padalcji in petimi kolonami in zaščito prebivalstva med italijanskimi napadi. Za ta zbor se bo vršilo »novečenje prostovoljev« med bivšimi pripravniki policije, ki so že upokojeni, oboroženih sil in onimi, ki so izvezbami v teh nalagah.

Vprašanje ima še poseben pomem, v Adna propaganda trdi, da je vrla prisiljena ustvariti to pomožno policijo, zaradi onejitev,

TOKIO — Japonska policija je načravila preiskavo v nekaterih sedežih japonske KP v mestih Kokuriku in Nagano. Aretiranih je bilo 14 oseb.

v Schweinfurtu. To je bilo možno zato, ker ima Nemčija še vedno dovolj najboljših strojev, s katerimi izdelujejo druge stroje. Tako so prišli inozemski strokovnjaki do zaključka, da ima Nemčija predvsem Zapadna, zopet tako industrijsko opremo, ki je druga na svetu in je ona v ZDA samo za eno tretjino večja od nje.

Ali predstavlja tako skrta strnjena sira nevarnost za Evropo? O tem govoril Schumanov načrt. Ce se ogromni nemški industrijski aparat nasloni na surovine, ki jih potrebuje in se ga vključi v evropski sistem, se lahko ta nevarnost odpravi. Nemci sami razumejo, kako je zanje koristno, če se pridružijo Franciji, ki je po sporazumu s Sovetom postala prvi proizvajalec metalurškega koksa v Evropi. Ravno je premoga in jekla na obeh

kih mirovna pogodba vsiljuje glede vpoklicev pod orožje in policijskih sil. Jasno je, da bo vrla s tem na lep način obča, ali bolje rečeno kršila mirovno pogodbo, ker bo v bistvu pod besedo pomorna policija enostavno povečala oborožene sile. Tako imenovana policijska sila bo po vseh znakih in načinu sodeč, podobna nekakim milicij pokojnega fašizma.

Jugoslovanski filmi v Ameriki

Po raznih mestih v Ameriki so zadnje čase predvajali vrsto jugoslovanskih filmov. Med njimi so »SLAVICA«, »NA SVOJI ZEMLJIC IN »TA NAROD BA ŽIVEL«. Poleg teh celovečernih filmov so predvajali tudi nekaj dokumentarnih obzornikov. Jugoslovanski izseljenici v Severni Ameriki so povod sprejeji jugoslovanske filme z velikim navdušenjem.

Kako poteka vojna na Koreji

V zadnjih sedmih dneh se je pojavil na korejskem bojišču povsem spremenil. Te dni je iniciativa prevlak tekom vojnih operacij prišla popolnoma na stran ameriške in južno-korejske vojske. Ta dogodek so vojaški opazovalci že dalje časa pričakovali, toda zadnje čase, ko so bili Amerikanči potisnjeni na skrajni južnovzhodni kotiček korejske polotoka so se začeli dvomljivo soraševati, kaj bo z napovedano ameriško ofenzivo.

Po zadnji veliki ofenzivi severno-korejskih čet, ki je trajala 10 dni in je potisnila ameriške in južno-korejske obrambne položaje na celi fronti nazaj proti jugu, je zavajalo na fronti par dni zatisie. Koncem preteklega tedna pa je kakor bomba trešila vest o velikanski ameriški ofenzivi. V tej odčni akciji so se amerikančki poslužili vseh razpoložljivih sredstev in tehnične nadmoči ter uspešno izvedli izkrcanje na več mestih v zajedni severno-korejske vojske.

Pri izkrcavanju na področju Inšon v bližini Seula so sodelovali pomorske edinice sedmih držav članic OZN, ogromne letalke sile padači in izkrcevalne čete. Iz Fycynganga so javili, da je sodelovalo pri tem izkrcavanju 300 letal, 500 bombarderjev in 40.000 mož. Po zavzetju mesta Inšon so začeli Amerikanči prodiranje proti korejski prestolnici Seulu, ki leži

pri izkrcavanju na področju Inšon v bližini Seula so sodelovali pomorske edinice sedmih držav članic OZN, ogromne letalke sile padači in izkrcevalne čete. Iz Fycynganga so javili, da je sodelovalo pri tem izkrcavanju 300 letal, 500 bombarderjev in 40.000 mož. Po zavzetju mesta Inšon so začeli Amerikanči prodiranje proti korejski prestolnici Seulu, ki leži

na nepristopljivem področju.

6 članov ljudske policije, katere so aretirali v ponedejek z utrjam na ameriškem področju, se bo moralo v petek zagovarjati pred ameriškim vojaškim sodiščem zaradi nedovoljene noseti orožja na ameriškem zasedbenem področju.

Vsa ta dejstva nimajo namena likati poti, ki bi vodila k boju znamenju med narodi, k sporazunemu reševanju mednarodnih vprašanj in končno k oliranju trajega miru.

Ali predstavlja tako skrta strnjena sira nevarnost za Evropo?

O tem govoril Schumanov načrt. Ce se ogromni nemški industrijski aparat nasloni na surovine, ki jih potrebuje in se ga vključi v evropski sistem, se lahko ta nevarnost odpravi. Nemci sami razumejo, kako je zanje koristno, če se pridružijo Franciji, ki je po sporazumu s Sovetom postala prvi proizvajalec metalurškega koksa v Evropi. Ravno je premoga in jekla na obeh

Pregled

MEDNARODNIH POLITIČNIH DOGODKOV

ZADNJEGA TEDNA

Osrednja točka pozornosti svetovnega javnega mnenja je v zadnjem tednu peto zasedanje Glavne skupščine OZN, ki se je začelo v tork 19. septembra. Ker je to zasedanje, z ozirom na zaostritev mednarodnih odnosov zelo važno, so vse članice OZN poslale izredno močne delegacije. Glavna skupščina je najvišji mednarodni diplomatski organ, pred katerega bodo prišla vse vprašanja, ki so očeta nerešena in ki ogrožajo mirno sožitje na svetu. Tukaj se bo razpravljalo o korejskem, kitajskem in številnih drugih perečih vprašanjih, katera bodo rešena na mirem način edinole, če bodo velesile opustile

LISBONA — V rudniku v Montanegru na severnem Portugalskem, kjer kopijojo Vo fram, se je zgodila nesreča. Utrgalo se je dvigalo za prevoz materiala. Sest rudarjev, ki so bili v dvigu, je bilo ubitih.

Zadnja poročila javljajo, da so ameriške čete prekoračile reko Han in pridrle do predmetja Seula in da se vodijo hudi boji za mesto samo.

Istočasno so se južne čete izkrcale pri Kunsonu 100 milij. južno od Jonšona in začeli mesto. Ameriški padalec pa so istočasno začeli letašča Kimpa zahodno od Seula, ki pada med najboljša korejska letališča.

Represalije ameriških oblasti v Berlinu

Policija z zahodnega področja Berlina je aretirala 40 članov ljudske policije s sovjetskega področja, ki stanejo v Zahodnem Berlinu. Ta ukrep je bil odgovor na aretacijo 23 zahodnih policistov. Omenjeni so bili aretrami v vzhodnem Berlinu. Policeja na zahodnem področju je sporočila, da ne bo izpuštila aretriranih agentov, dokler se ne bodo vrnili zahodni policiisti domov.

6 članov ljudske policije, katere so aretirali v ponedejek z utrjam na ameriškem področju, se bo moralo v petek zagovarjati pred ameriškim vojaškim sodiščem zaradi nedovoljene noseti orožja na ameriškem zasedbenem področju.

Vsa ta dejstva nimajo namena likati poti, ki bi vodila k boju znamenju med narodi, k sporazunemu reševanju mednarodnih vprašanj in končno k oliranju trajega miru.

Ali predstavlja tako skrta strnjena sira nevarnost za Evropo?

O tem govoril Schumanov načrt. Ce se ogromni nemški industrijski aparat nasloni na surovine, ki jih potrebuje in se ga vključi v evropski sistem, se lahko ta nevarnost odpravi. Nemci sami razumejo, kako je zanje koristno, če se pridružijo Franciji, ki je po sporazumu s Sovetom postala prvi proizvajalec metalurškega koksa v Evropi. Ravno je premoga in jekla na obeh

straneh Rena so se porača zadnje svetovne vojne.

Zahodni Nemčiji je dovoljeno, da proizvaja 10 do 11 milijonov ton jekla letno. Zmogljivost njenih plavžev v mirni dobi znaša okrog 15 do 15 milijonov ton. Med vojno so to zmogljivost skoraj podvojili in dvignili na 24 milijonov ton, kar je skoraj toliko, kot proizvaja SZ. Kombinat med Francijo in Nemčijo bi torej zmogel okrog 30 milijonov ton jekla in bi tako prekošil proizvodnjo Sovjetske zveze.

Vsa ta in se druga dejstva, ki jih tukaj ne bomo navajali, nam kažejo, da poruška industrija ni uničena in da je klub bombardiranju in demontažam močna in da se njeni proizvodnji naglo dviga.

Kje tci sribnost tega vzpona?

Ko so leta 1948 razvedli v Zahodni Nemčiji valutno reformo in sta

dobjala delo in proizvodnja zopet svojo računsko vrednot, je bil to prvi korak k ponovnemu dvigu nemške industrijske dejavnosti. Positiven doprinos je prinesel seveda tudi odprava rezerviranja in kontingenčnega.

Stevilo brezposebnih, ki jih je čelo leta 1948 samo okrog 450 tisoč, se je do zime leta 1949 dvignilo na poldrugi milijon in v začetku pomeridi leta 1950 jih je bilo že kar dva milijona. Potem pa je začela brezposebnost magno nazadovati in že julija 1950 parla na manj kot poldrugi milijon. Pri tem pa je treba upoštevati, da je v Nemčiji v veljavi 48 urni tednik in nemški kancelar Adenauer je celo izjavil, da bi imel prema delavcem, če bi uveli 40 urno tedensko delo. Poleg tega pa moratno upoštevati še vse tiste predpise premirja, ki

aneujejo nemško industrijsko proizvodnjo. Tako je znača nemška industrija upoštevno premostiti težave in ovire, čeprav se je med tem z naravnim prirastkom in dodatkom z Vzhoda pomnočilo njen prebivalstvo za okrog 8 milijonov. Zato ni čudno, če se angleška in druga zapadna industrije sedaj zopet bojujo nemške konkurenco.

K upoštevemu razvoju je mnogo prisomog o tudi delavstvo samo. Nemški de avec prejema povprečno 50 mark mesечно, kar bi po tečaju odgovarjalo okrog 38 tisoč italijanskih liran. Ker pa so cene v Zahodni Nemčiji tako visoke, da je realna delavščka meža za 33 % višja.

Danes študirajo v Zahodni Nemčiji kako odpraviti še vedno veliko brezposebnost in kako pritegniti delavščka zastopstva k delovanju v vodstvu podjetij, v katerih so zaposleni. Prav tako se živo zanimalo za vprašanje zunanjega trga in nedavni bregovi kredit Jugoslaviji v znesku 30 milijonov dolarjev bo brez dvema poživil trgovino med obema državama.

NAŠ KULTURNI KOTIČEK

Naše misli ob šestdesetletnici rojstva slovenskega pisatelja Franceta Bevka

Francet Bevk, ki je praznoval 17. septembra šestdesetletnico svojega rojstva, je najpoddnejši slovenski pisatelj. Kako pri večini slovenskih pisateljev, so bila tudi njegova mladostna in zlasti še dijaka leta zelo trda. Starši niso imeli dinarja, da bi ustvarili mademtu

družku udobno življenje in zaradi tega si je moral mladi France poslednjih študij ikatiti še zaslužka, da bi si včas za silo izboljšal svoje življenske razmere. V njegovih mladih letih v Gorici še ni bilo slovenega učiteljišča in se je zaradi tega kot mladi student napotil v Krško. Slovensko učitev jšče je bilo tedaj nameščeno v prostorih delavnice slovenske gimnazije. Mladi Franceki dijaki so stanovali v mnogih sobah srednjeveških kopriskih hiš. Po preselitvi učitev jšča v Gorico se je njegov počenj znatno izboljšal. Bil je bliže svojemu domu ter v cikotisu, ki je omogočal boljše politično ter kulturno razvijanje. Bevk France je postal veličej edaj, ko so se imperialistične države pripravljale na prvo svetovno vojno. Doživil je prvo vojno ter zajemal iz nekaj prva prva svoja zrelejša dela. V mladovih delih je našla učitev ter razvedbude tudi vsa mrlja slovenščine in inteligencija na Primorskem. Pisatelj Bevk, ki je živel v Gorici celo vrsto let, je bil v srednjem tridesetih letih zatiranega slovenskega delavnice ljudstva. Sodeloval je tudi pri vseh slovenskih časopisih ter revijah na Primorskem ter poslal svoja dela tudi preko meje v Slovenijo. Italijanski fašisti so ga zaradi njegove dosledne borbe več preganja. Fred fašističnik sediščem se je moral zagovarjati že leta 1925.

Pozneje je France Bevk okupil vse grenkovo italijansko konfinante. Za časa razpada italijanske vojske je bil med tistimi za-

vednimi Slovenci, ki so se podali v gozdove, da bi nadaljevali borbo za osvoboditev slovenskega naroda s puško v rokah. Tudi v partizanih je bil Bevk enako ploden. Njegova ustvarjalna moč ni nikdar popustila. Ne bi bio lahko našteti vse njegova dela, ki jih je nad 80. Slovenski kmetje na Primorskem poznavajo prav dobro Bevkova dela. Ni jih kmetke hiše, da ne bi vanjo prodala Bevkova knjiga. Toda Bevk je postal splošno priljubljen tudi pri slovenskem narodu na splošno. Njegova knjiga je prodala med najširše slovenske dečeve imožice. Prva njegova dela održajo verno vso borbo naše slovenske vasi na Tolminskem. France Bevk je zajel tudi zgodovino Tolminskega (Znamenja na nebuh, Pravica do življenja, Umiračči bog Triglav). V teh svojih zgodovinskih romanah je prikazal z ašti borbo tolminskega kmeta - podložnika proti fevdalni gospodi. France Bevk je nadalje v svojem znanem delu »Kaplan Martin Cedrmac« lepo prikazal trpežnost!

Itenje Beneških Slovencev ter njihovo borbo za svobodo. Velike uspehe je doživel Bevkov zgodovinski roman »Človek proti človeku«. Bevk je orisal tudi borbo slovenskih ribičev v okolici Trsta. Pri svojem umetniškem delu ni nikdar pozabil na mladino, ki je dobila v njegovih delih (Pastirci, Otroška leta itd.) zelo primerno snov za svojo vzgojo.

France Bevk živi sedaj v Ljubljani, v središču borbe za izgradnjo socializma. Ob razgovoru z njim takoj opaziš, da njegova deavnost ni prav nič popustila. Kljub svojim šestdesetim letom je pisatelj Bevk še vedno mladostno svež. Naš pisatelj Bevk posega živo na vseh področjih naše kulturne dejavnosti, nenehno snuje ter ustvarja. In prav zaradi tega pričakuje tudi slovensko dečovo ljudstvo v Istri, da bo dobitjo od njega še novih umetnin. Slovenci v Istri, katerih žaren zatiranja je bil še potebno trd, izražajo ob vsaki priljki nasproti njemu svojo največjo hvaljenost!

Cerkvena gospoda v Trstu ni mogla mimo slovenščine . . .

V težkih cerkvenih listinah, ki so pisane v latinskom jeziku, najtemo pogotoma na slovenske besede, kar pomeni, da je bila v Trstu s slovensko globoko zakorenjena. V kapiteljski listini tržaške katedrale iz leta 1348. se navaja, da zapušča tržaški kapelan Don Tommasius Scelabus kanoniku Gramonu en vinograd z obvezom, da bo ta molil za njegovo sestro Jasno. Martin S. zapušča nadalje svoji sestri Mariji (Marxi) hišo z vrtom, nekemu Sinoglu pa prav tako en vinograd kakor Gramonu. Ta Martin Scelabus ni pozabil na svojo službo. Zapustil je pa en slovenski vrč (archa scelabonica), ki ga je napolnil z različnimi dobrinami. Vidi se, da M. S. ni bil revez. V neki drugi listini iz tega leta se govori o zapuščini kovača Lovrenca, ki zapušča med ostalim tudi skupeno haljo (tunicam de sucagna) ter skupeno stražo (c'amicidem de sucagna). Zemljo, ki ni bila obdelana, so tržaški Slovenci imenovali PUSTOTA. Zamislimo je, da navajajo stare listine tudi ta slovenski izraz. V nekaterih listinah najdemo le latinski izraz ubaretum (zapusčena zemlja), v drugih pa izraz pustota. Iz kapiteljske listine iz leta 1377. je razvidno, da je dal kapiteljski kanonik don Južij de

Konjec v večen najem nekemu Rigo kos zemlje »in pustota«, to je kos zemlje, ki je bila zapusčena. Med podpisnimi listinami je tudi kapiteljski kanonik Georg Nabjavec. (Po Arch. Tr.). vs

Naše vasi — SERGASE

Kako rešujejo Strunjanci svoje narodnostno vprašanje

tudi vse najnovejše diskusije.

Delovni ljudje v Strunjancu, ne glede na svojo narodnost, si želijo v tem perečju vprašanja čim več javnosti. Prav zaradi tega so se sestali 15. junija leta 1948. predstavniki slovenskega ter Italijanskega prosvetnega društva ter se skupaj poglavljali v narodnostno vprašanje. Na tem sestanku se je ugotovilo, da živi v Strunjancu 65 družin slovenskega porekla, a 24 družin italijanskega porekla.

Predstavniki prosvetnih društev se niso mogli zediniliti glede porekla družin: Bile, D'Agostini, Petardi ter Mil'ok. Na sestanku so sklenili, da se bodo držali naslednjih načel: a) Italijanski otroci naj posečajo italijanske šole; b) Ugotovitev porekla družin v Strunjancu je važna zaradi tega, da se lahko vidi, kako daleč sega poitalijani-

čevanje. Glavni faktor poitalijančevanja Slovencev v zadnjih 25 letih je bil italijanski fašizem. Vsem tistim, ki so po poreklu Slovenci in je v njihovih družinah vse še nekaj slovenskega, se svetuje, da svoje otroke posiljajo v slovenske šole. Obe prosvetni društvi sta si na jasnen, da morajo Slovenci dobiti nazaj čim več od onega, kar so izgubili. Nad starši se ne sme izvajati nikakršen pritisik. Gleda izbične šole za svoje otroke naj odločajo cni sami! Toda pri vsem tem se mora vsak posten človek truditi, da se vsakomur daje tiste pravice, ki mu pritičejo. Ta linija v narodnostnem vprašanju, ki so si jo postavili Strunjanci, je dala dobre rezultate. Načelen sporazum glede linije je bil nujno potreben.

VEČERNO RAZVEDRILO

Težak račun

Trgovec je prišel v vas. Kupčija mu je dobro uvela. Slednjič je prišel z ostankom blaga v premožno hišo in zaklical: »Za sto dinarjev prodam vse. Svilene nogavice po 5 din, rebce po 1 din in vlasu je po 50 par!« Vsega skupaj je bilo ravno sto komadov. Kupčija je bila sklenjena. Zdaj pa ti povej, koiko nogavic, robcev in vlasu je gospodinja kupila?

KRIZANKA ZA STAREJSE

Vodoravno: 1. park v Ljubljani; 5. Rdeči križ; 6. predlog; 8. država v Aziji; 10. kazalni zamek (ž. spol); 11. ploskovna mera; 12. sem — narobe; 14. imet (v italijansčini); 16. začetek abecede; 18. štab — živote — stanovanje; 19. reka v Nemčiji; 21. luna brez zamoglasnikov; 22. knečko orode; 25. veznik; 26. italijanska avtomobilска znamka 27. tristopetinšestdesetih dnevna; 28. mesto v zapadni Evropi.

1	2	3	4	
5		6		7
8	9			0
	11		12	
13	14	15		
16	17	.8		
19	20	21		
22	23			24
26			16	
27			28	

Popoln lunin mrk bo 26. septembra

26. septembra bomo zopet imeli priložnost opazovati popoln lunin mrk. Kdor ga je opazoval 2. aprila tega leta, ko smo ga v naših krajinah doživeljali v vsej njegovi lepoti ob najlepšem vremenu in najugodnejših urah, ta se tudi tokrat ne bo ustraši: žrtvovati nekoliko zgodnjih jutranjih ur za opazovanje tega lepega in poučnega prizora.

Lunin mrk bodo tokrat opazovali prebivalci otokov Tihega morja in mornarji, ki bodo teda plovili po tem oceanu, dalje v Severni in Južni Ameriki in Antarktiki (redki raziskovalci), v jugozahodni Aziji, Afriki in mi v Evropi proti jutru.

Podatki o mrku so sledeči:

Luna bo stopila v pol senco ob 2.20, v senco bo stopila ob 3.31. Popoln mrk se bo začel ob 4.53. Sredina popolnega mrka bo ob 5.16. Konč popolnega mrka bo ob 5.40. Iz sence bo luna stopila ob 7.01.

Navpično: 1. števnik; 2. ribje jajce; 3. Organizacija združenih narodov; 4. italijanski spojnik; 7. rastlina (povrtnina) iz vrste čebulnic; 9. predplačilo — ploskovna mera; 10. znamo krasiko vino; 12. pravimo tisti, ki pomena; 13. gorivo — eksploziv; 15. Varnostni svet; 17. glavno mesto Svica (fonetično); 20. predlog; 23. nikalnica; 24. oblika glagoča imet; 26. vzhlik, medmet.

Pajek - ribolovec

Ali ste kdaj slišali d pajku, ki lovijo ribe? Take pajke, ki love ribe, nazivajo »Thaſalus«, žive v Severni in Južni Ameriki, Novi Zelandiji in Južni Africi.

Južno-afrški Thaſalus živi na obalah rek in močvirju. Plava lahko po vodi. Kadar čaka na svojo žrtev, sede na razno protie in listje, ki pava po vodi. Z zadnjima dvema nogama se drži te svoje opore, a s sprednjimi šestimi se drži na površini vode, takoj napade svojo žrtev, in sicer: stisne jo z nogami, a vilice zabode v hrbtnico prena. V kratkem času je njeni pjen zaradi zastrupljenja mrtev (običajno kaka ribica ali žaba). Izvleče jo potem na obalo in ji prične sesati kri. Dogodilo se je tudi, da so ti pajki ubili večjo ribo, kakor so sami.

učitelja. Tako bratsko sodelovanje je močno sredstvo za borbo proti šovinizmu!

Strunjancem je popolnoma jasno, da ne more biti govorča o kakem usiljevanju, ene ali druge šole. Načela SIAU pa je med ostalem, da pojasni vsem tistim Slovencem, ki niso dvojni zavedni, kako naj po topajo z otroki, da bodo koristili sebi ter kolektivnosti. Letos je šlo na slovensko osmiletko v Pontorož kar 9 otrok iz Strunjana. Nekateri od teh imajo namen početi tudi višjo gimnazijo! Nekaj italijanskih otrok pa se je upisalo na ital. osmiletko v Izoli!

V reševanju narodnostnega vprašanja so se Strunjanci pojavili strogo na starišče samoodločbe in bratskega sodelovanja. Glede tega, kam naj starši pošiljajo svoje otroke, niso možni nobeni sporazumi, možen je le bratski sporazum glede linije in tem, da bo vsak otrok krepil pridobitev načel, ki počitajo na cesti slovensko učiteljico ravno tako kakor pozdravljajo slovenski otroci italijanskega bratstva med Italijani in Slovenci.

Naše vasi — SERGASE

Z·A·V·S·A·K·O·G·A·R·N·E·K·A·J

Umetno barvanje ali rjavenje

Vse kaže, da so v Vangelu že od nekdaj prebivali gasilci. To sklepamo po tem, ker imajo veliko črpalko več mesecov zunaj na dežju, tam pri tistem lesenem mostu.

Zelo pametno je tisto podjetje — smo vši mnenja — ker je verjetno mislijo pri tem na kakšno umetno pobaranje črpalk. Takemu barvaju pravijo pametni ljudje rjavenje, ki ima zelo dolgo življensko dobo.

Premajhna brzina

V tistih časih, ko so Italijani še na vseh frontal bežali in še prodajali svoje junastvo po Ljubljani, je stal na cesti avto prvorstne znamke modernega tipa, Radovedna množica ga je obstopila in občudovala.

Italijanski šofer bahato pripoveduje:

»Ta naš avto prevozi 160 km na uro.«

Iz množice se oglasi prebrisani

Dolenjec:

»In mislite, da vam bo ta vrzina zadovoljena?«

Soseda sosed

A: »Ali že veš, da je včeraj sosedovo Micko odpeljal zaščitnik iz pred ostanja?«

B: »Ježeš, ježeš! Ali je mogoče? Zakaj pa?«

A: »Zakaj neki? Oženit se je z njo!«

TIČE ENO MIJO

TICA: E znam kaj čas rač. Vuno valjko kanovo ke so zazidale na.

MIJO: Videš Tiča kaj smo dosegle. Vonde bo parpaljav grozja vsake ko bo tu.

TICA: Znaš Mijo ke v Buljah jima jo vre dugo taku. Pasja me verca tu sen jaz vido.

MIJO: Taku bo zdaj te. Na bo treba vač sa bat da te zakira ale kaj tašnega. Boš prodat grozja, doma se boš zmaste za svoj beženjo eno boš frank vsega.

TICA: Ben kor sa videl ti boš parljav daj

MIJO: Znaš da ja. Pa ti Tiča boš?

TICA: Moje sine pravejo da ja eno skora da imajo prav.

MIJO: Alora zdravi Tiča! Sa bomo vid'e tan.

TICA: Pasja verca lih taku ja.

Z A N A Š E P I O N I R J E

Prvič v osemletko

Tonček se je zgodaj umival, ko je k njemu pritekel Angel praznično običen. Zelo ponosen je bil. Vprašal je Tončka, če je že pravljivo, če bo vzel zvezke, ali pa bo šel kar prazen v šolo. Sač je prvi dan itati navada da te učiteljica kaj lepega pove in nič ne giesejo. Medtem se je Tonček briral in veselo povedal, da bo šel kar prazen, ker bo do Smarje lažje pritekel. Zrisel je še Emil, in dekleta iz vasi. Bilo je pol osmilj in veselo so se odpravili v Smarje. Tekli so vso pot, gač tudi govorili o novi šoli, čes da bo teže kot v osnovni, a drugi so dodači, da bo bolj zanimivo. Ugibali so, kakšni bodo učitelji in učiteljice in kako jih bodo sprejeli. Prišli so na veliko grobljo nad Križičami in pogled se jih je odpril daleč tja do Trsta. Bliže v dolini je bil Koper. Pred njimi pa so bile Smarje. Srca so jim utripala, kaj bo sedaj in kako bo v novi šoli. Kaj je to osemletka? Vsa ta vprašanja so si zastavljali in jim po svoje odgovarjali. Oni, ki so kaj več vede in so ponosno pravili drugim, da so to šole, kjer lahko napraviš osem razredov namesto petih, kjer se učiš večno novih reči in spoznaš, kakšen je svet. Mirca pa je povедala, da bodo po osemletkah učili profesorji, saj tako je šlišala doma. Kaj pa so to profesorji? O teh vedo malo, a še tisto, kar vedo, priča, da so slabii ljudje. Toda Mirca je vedela, da so tudi profesorji dobri in razlika je le v tem, da več znajo kot učitelji. Rekla jih je tudi, da je shisala od staršev, da jih letos še ne bo, prihodnje leto pa prav za gotovo. In tako so zvedeli naši malii šolarški drug od drugega kaj so osemletke. Emil je še dodal, da bodo po osemletkah lahko ši i v IV. razred gimnazije, na kmetijsko šolo ali pa se bodo učili za kmetiane naših ladij.

Za radovedne računarie

Stevilko 12345679 pomnoži z 9, 18, 27, 36 itd., kakor kaže v stolpcu. Posljite nam rešitve! Ako ste dobri računari, boste prišli do zamislive ugotovitve. Kakšne?

12345679 X 45 = ?
12345679 X 9 = ?
12345679 X 18 = ?
12345679 X 27 = ?
12345679 X 36 = ?
12345679 X 54 = ?
12345679 X 72 = ?
12345679 X 90 = ?
12345679 X 108 = ?
12345679 X 135 = ?
12345679 X 154 = ?
12345679 X 180 = ?
12345679 X 207 = ?
12345679 X 225 = ?
12345679 X 243 = ?
12345679 X 270 = ?
12345679 X 288 = ?
12345679 X 315 = ?
12345679 X 330 = ?
12345679 X 360 = ?
12345679 X 387 = ?
12345679 X 405 = ?
12345679 X 432 = ?
12345679 X 450 = ?
12345679 X 483 = ?
12345679 X 500 = ?
12345679 X 527 = ?
12345679 X 540 = ?
12345679 X 567 = ?
12345679 X 585 = ?
12345679 X 600 = ?
12345679 X 627 = ?
12345679 X 645 = ?
12345679 X 660 = ?
12345679 X 687 = ?
12345679 X 700 = ?
12345679 X 727 = ?
12345679 X 750 = ?
12345679 X 777 = ?
12345679 X 800 = ?
12345679 X 827 = ?
12345679 X 850 = ?
12345679 X 877 = ?
12345679 X 900 = ?
12345679 X 927 = ?
12345679 X 950 = ?
12345679 X 977 = ?
12345679 X 1000 = ?
12345679 X 1027 = ?
12345679 X 1050 = ?
12345679 X 1077 = ?
12345679 X 1100 = ?
12345679 X 1127 = ?
12345679 X 1150 = ?
12345679 X 1177 = ?
12345679 X 1200 = ?
12345679 X 1227 = ?
12345679 X 1250 = ?
12345679 X 1277 = ?
12345679 X 1300 = ?
12345679 X 1327 = ?
12345679 X 1350 = ?
12345679 X 1377 = ?
12345679 X 1400 = ?
12345679 X 1427 = ?
12345679 X 1450 = ?
12345679 X 1477 = ?
12345679 X 1500 = ?
12345679 X 1527 = ?
12345679 X 1550 = ?
12345679 X 1577 = ?
12345679 X 1600 = ?
12345679 X 1627 = ?
12345679 X 1650 = ?
12345679 X 1677 = ?
12345679 X 1700 = ?
12345679 X 1727 = ?
12345679 X 1750 = ?
12345679 X 1777 = ?
12345679 X 1800 = ?
12345679 X 1827 = ?
12345679 X 1850 = ?
12345679 X 1877 = ?
12345679 X 1900 = ?
12345679 X 1927 = ?
12345679 X 1950 = ?
12345679 X 1977 = ?
12345679 X 2000 = ?
12345679 X 2027 = ?
12345679 X 2050 = ?
12345679 X 2077 = ?
12345679 X 2100 = ?
12345679 X 2127 = ?
12345679 X 2150 = ?
12345679 X 2177 = ?
12345679 X 2200 = ?
12345679 X 2227 = ?
12345679 X 2250 = ?
12345679 X 2277 = ?
12345679 X 2300 = ?
12345679 X 2327 = ?
12345679 X 2350 = ?
12345679 X 2377 = ?
12345679 X 2400 = ?
12345679 X 2427 = ?
12345679 X 2450 = ?
12345679 X 2477 = ?
12345679 X 2500 = ?
12345679 X 2527 = ?
12345679 X 2550 = ?
12345679 X 2577 = ?
12345679 X 2600 = ?
12345679 X 2627 = ?
12345679 X 2650 = ?
12345679 X 2677 = ?
12345679 X 2700 = ?
12345679 X 2727 = ?
12345679 X 2750 = ?
12345679 X 2777 = ?
12345679 X 2800 = ?
12345679 X 2827 = ?
12345679 X 2850 = ?
12345679 X 2877 = ?
12345679 X 2900 = ?
12345679 X 2927 = ?
12345679 X 2950 = ?
12345679 X 2977 = ?
12345679 X 3000 = ?
12345679 X 3027 = ?
12345679 X 3050 = ?
12345679 X 3077 = ?
12345679 X 3100 = ?
12345679 X 3127 = ?
12345679 X 3150 = ?
12345679 X 3177 = ?
12345679 X 3200 = ?
12345679 X 3227 = ?
12345679 X 3250 = ?
12345679 X 3277 = ?
12345679 X 3300 = ?
12345679 X 3327 = ?
12345679 X 3350 = ?
12345679 X 3377 = ?
12345679 X 3400 = ?
12345679 X 3427 = ?
12345679 X 3450 = ?
12345679 X 3477 = ?
12345679 X 3500 = ?
12345679 X 3527 = ?
12345679 X 3550 = ?
12345679 X 3577 = ?
12345679 X 3600 = ?
12345679 X 3627 = ?
12345679 X 3650 = ?
12345679 X 3677 = ?
12345679 X 3700 = ?
12345679 X 3727 = ?
12345679 X 3750 = ?
12345679 X 3777 = ?
12345679 X 3800 = ?
12345679 X 3827 = ?
12345679 X 3850 = ?
12345679 X 3877 = ?
12345679 X 3900 = ?
12345679 X 3927 = ?
12345679 X 3950 = ?
12345679 X 3977 = ?
12345679 X 4000 = ?
12345679 X 4027 = ?
12345679 X 4050 = ?
12345679 X 4077 = ?
12345679 X 4100 = ?
12345679 X 4127 = ?
12345679 X 4150 = ?
12345679 X 4177 = ?
12345679 X 4200 = ?
12345679 X 4227 = ?
12345679 X 4250 = ?
12345679 X 4277 = ?
12345679 X 4300 = ?
12345679 X 4327 = ?
12345679 X 4350 = ?
12345679 X 4377 = ?
12345679 X 4400 = ?
12345679 X 4427 = ?
12345679 X 4450 = ?
12345679 X 4477 = ?
12345679 X 4500 = ?
12345679 X 4527 = ?
12345679 X 4550 = ?
12345679 X 4577 = ?
12345679 X 4600 = ?
12345679 X 4627 = ?
12345679 X 4650 = ?
12345679 X 4677 = ?
12345679 X 4700 = ?
12345679 X 4727 = ?
12345679 X 4750 = ?
12345679 X 4777 = ?
12345679 X 4800 = ?
12345679 X 4827 = ?
12345679 X 4850 = ?
12345679 X 4877 = ?
12345679 X 4900 = ?
12345679 X 4927 = ?
12345679 X 4950 = ?
12345679 X 4977 = ?
12345679 X 5000 = ?
12345679 X 5027 = ?
12345679 X 5050 = ?
12345679 X 5077 = ?
12345679 X 5100 = ?
12345679 X 5127 = ?
12345679 X 5150 = ?
12345679 X 5177 = ?
12345679 X 5200 = ?
12345679 X 5227 = ?
12345679 X 5250 = ?
12345679 X 5277 = ?
12345679 X 5300 = ?
12345679 X 5327 = ?
12345679 X 5350 = ?
12345679 X 5377 = ?
12345679 X 5400 = ?
12345679 X 5427 = ?
12345679 X 5450 = ?
12345679 X 5477 = ?
12345679 X 5500 = ?
12345679 X 5527 = ?
12345679 X 5550 = ?
12345679 X 5577 = ?
12345679 X 5600 = ?
12345679 X 5627 = ?
12345679 X 5650 = ?
12345679 X 5677 = ?
12345679 X 5700 = ?
12345679 X 5727 = ?
12345679 X 5750 = ?
12345679 X 5777 = ?
12345679 X 5800 = ?
12345679 X 5827 = ?
12345679 X 5850 = ?
12345679 X 5877 = ?
12345679 X 5900 = ?
12345679 X 5927 = ?
12345679 X 5950 = ?
12345679 X 5977 = ?
12345679 X 6000 = ?
12345679 X 6027 = ?
12345679 X 6050 = ?
12345679 X 6077 = ?
12345679 X 6100 = ?
12345679 X 6127 = ?
12345679 X 6150 = ?
12345679 X 6177 = ?
12345679 X 6200 = ?
12345679 X 6227 = ?
12345679 X 6250 = ?
12345679 X 6277 = ?
12345679 X 6300 = ?
12345679 X 6327 = ?
12345679 X 6350 = ?
12345679 X 6377 = ?
12345679 X 6400 = ?
12345679 X 6427 = ?
12345679 X 6450 = ?
12345679 X 6477 = ?
12345679 X 6500 = ?
12345679 X 6527 = ?
12345679 X 6550 = ?
12345679 X 6577 = ?
12345679 X 6600 = ?
12345679 X 6627 = ?
12345679 X 6650 = ?
1234